

Βρυξέλλες, 20.7.2020
COM(2020) 326 final

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

**Αξιολόγηση του 2019 σχετικά με την πρόοδο που σημείωσαν τα κράτη μέλη προς την
επίτευξη των εθνικών στόχων ενεργειακής απόδοσης για το 2020 και την εφαρμογή της
οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση, όπως ορίζεται στο άρθρο 24 παράγραφος 3 της
οδηγίας 2012/27/ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση**

1. Εισαγωγή

Τον Δεκέμβριο του 2019, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση σχετικά με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία¹, όπου καθορίζεται η πορεία προς την κλιματική ουδετερότητα έως το 2050 και ζητείται να καταβληθούν αυξημένες προσπάθειες απανθρακοποίησης έως το 2030. Δεδομένου ότι το 75 % των αερίων του θερμοκηπίου που εκπέμπονται στην ΕΕ προέρχεται από τον εφοδιασμό και τη χρήση ενέργειας, πρέπει να συντελεστεί περαιτέρω πρόοδος στον τομέα της ενεργειακής απόδοσης προκειμένου να υλοποιήσουμε τις δεσμεύσεις μας για επίτευξη ουδέτερου ισοζυγίου άνθρακα, καθώς και για την επίτευξη πιο φιλόδοξων κλιματικών στόχων την επόμενη δεκαετία. Η ενεργειακή απόδοση αποτελεί προτεραιότητα στο πλαίσιο της Πράσινης Συμφωνίας. Ακόμη μεγαλύτερης σημασίας για την επίτευξη του παραπάνω στόχου είναι η εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας για την ενεργειακή απόδοση και η υλοποίηση των σχετικών δεσμεύσεων, σε συνδυασμό με την ευρεία εφαρμογή της αρχής της προτεραιότητας στην ενεργειακή απόδοση.

Όσο η προσοχή έχει πλέον στραφεί στη νέα δεκαετία και σε μια πιο μακροπρόθεσμη προοπτική με ορίζοντα το 2050, εξίσου σημαντικό είναι να έχουμε κατά νου την πρόοδο που έχει συντελεστεί για την επίτευξη των στόχων για το 2020. Αυτοί οι στόχοι αποτελούν το σημείο εκκίνησης για οποιαδήποτε αύξηση του επιπέδου φιλοδοξίας. Τυχόν κενά και καθυστερήσεις όσον αφορά την επίτευξη των στόχων για το 2020 θα επηρέαζαν την πορεία προς την επίτευξη των στόχων για το 2030 και το 2050. Επιπλέον, ο αντίκτυπος της κρίσης της νόσου COVID-19 θα διαδραματίσει επίσης τον ρόλο του. Εκτιμάται ότι θα επιφέρει μείωση της ζήτησης ενέργειας το 2020, καθιστώντας ενδεχομένως εφικτή την επίτευξη των στόχων για το 2020, ενώ σε μεταγενέστερο χρόνο αναμένεται να σημειωθεί ανάκαμψη. Θα πρέπει, ωστόσο, να μην λησμονούμε ότι αυτή η μείωση δεν θα οφείλεται σε διαρθρωτικές αλλαγές.

Η παρούσα έκθεση προόδου υποβάλλεται από την Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 24 παράγραφος 3 της οδηγίας 2012/27/ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση, όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία (ΕΕ) 2018/2002 (στο εξής: η οδηγία για την ενεργειακή απόδοση). Η παρούσα έκθεση είναι η τελευταία μιας σειράς εκθέσεων υπό αυτή τη μορφή που υποβλήθηκαν βάσει της οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση, δεδομένου ότι αυτή η προσέγγιση θα πρέπει να εναρμονιστεί με το άρθρο 35 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999 για τη διακυβέρνηση της Ενεργειακής Ένωσης και της Δράσης για το Κλίμα (στο εξής: κανονισμός για τη διακυβέρνηση).

Η παρούσα έκθεση παρουσιάζει τις τελευταίες εξελίξεις όσον αφορά την πρόοδο που επιτεύχθηκε μέχρι το 2018 για την επίτευξη των στόχων της ΕΕ για 20 % στην ενεργειακή απόδοση για το 2020.² Δεν λαμβάνει, εντούτοις, υπόψη τον πιθανό αντίκτυπο της κρίσης της νόσου COVID-19 στην επίτευξη του στόχου για το 2020. Ως κύρια πηγή δεδομένων χρησιμοποιήθηκαν οι επίσημες ευρωπαϊκές στατιστικές³ για την ενέργεια, με εφαρμογή της μεθοδολογίας για τον υπολογισμό των ενεργειακών ισοζυγίων που χρησιμοποιούνταν μέχρι

¹ COM(2019) 640 final.

² Ο στόχος για το 2020 περιλαμβάνει μείωση της κατανάλωσης τελικής ενέργειας της ΕΕ των 28 σε 1086 εκατ. ΤΙΠ κατ' ανώτατο όριο, και της κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας της ΕΕ των 28 σε 1483 εκατ. ΤΙΠ κατ' ανώτατο όριο.

³ Όπως δημοσιεύτηκαν από τη Eurostat μέχρι τον Ιανουάριο του 2020.

το 2018⁴ (προκειμένου να διατηρηθεί η συνοχή με τις προηγούμενες εκθέσεις, καθώς και με τη μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε για τον καθορισμό των στόχων ενεργειακής απόδοσης). Η έκθεση βασίζεται επίσης στην έκθεση προόδου για την ενεργειακή απόδοση του 2018⁵, στις ετήσιες εκθέσεις που υπέβαλαν τα κράτη μέλη το 2019⁶, καθώς και σε συμπληρωματική ανάλυση που διενεργήθηκε κατά τη διάρκεια του 2019 και στις αρχές του 2020. Για την καλύτερη κατανόηση των παραγόντων στους οποίους αποδίδονται οι πρόσφατες τάσεις στον τομέα της ενέργειας, χρησιμοποιήθηκε ανάλυση προσδιοριστικών παραγόντων η οποία εκπονήθηκε από το Κοινό Κέντρο Ερευνών (ΚΚΕρ)⁷ και το έργο Odyssee-Mure⁸.

2. Συνοπτική παρουσίαση των πορισμάτων

Η έκθεση εξετάζει την ΕΕ των 28 και καλύπτει δεδομένα έως το 2018.

Τα κυριότερα πορίσματα είναι τα εξής:

- Το 2018 η κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας μειώθηκε κατά 0,7 % σε σύγκριση με το 2017. Η κατανάλωση τελικής ενέργειας αυξήθηκε κατά 0,1 % σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος. Ακόμη και υπό αυτές τις συνθήκες, αμφότεροι οι δείκτες κυμαίνονται πάνω από τη σταθερή πορεία επίτευξης των στόχων για το 2020.
- Οι καιρικές διακυμάνσεις εξακολουθούν να επηρεάζουν το επίπεδο κατανάλωσης ενέργειας⁹. Ο πιο θερμός χειμώνας το 2018 περιόρισε τη ζήτηση ενέργειας για τη θέρμανση χώρων, ωστόσο αυτός ο αντίκτυπος αντισταθμίστηκε από αυξήσεις της κατανάλωσης ενέργειας στους τομείς των μεταφορών και της βιομηχανίας. Τα διορθωμένα ως προς τις καιρικές συνθήκες αριθμητικά στοιχεία δείχνουν στην πραγματικότητα μεγαλύτερη αύξηση της κατανάλωσης τελικής ενέργειας το 2018 (βλ. Διάγραμμα 1).
- Η αυξημένη δραστηριότητα συνεχίζει να ασκεί ανοδική πίεση στην κατανάλωση ενέργειας, ενώ οι νέες πολιτικές και τα νέα μέτρα που εφάρμοσαν τα κράτη μέλη το 2018 δεν ήταν επαρκή για την αντιστάθμισή της.
- Σύμφωνα με τα πορίσματα των ετήσιων εκθέσεων για την ενεργειακή απόδοση του 2019, ορισμένα κράτη μέλη πέτυχαν πολύ χαμηλότερη εξοικονόμηση από εκείνη που χρειαζόταν για το 2018 προκειμένου να εκπληρώσουν τις οικείες απαιτήσεις σωρευτικής εξοικονόμησης ενέργειας για την περίοδο 2014-2020.

⁴ Τα λεπτομερή σύνολα δεδομένων που χρησιμοποιήθηκαν για την έκθεση είναι διαθέσιμα στη διεύθυνση <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/38154/4956218/Energy-Balances-April-2020-edition.zip/69da6e9f-bf8f-cd8e-f4ad-50b52f8ce616>

⁵ COM(2019) 224 final.

⁶ https://ec.europa.eu/energy/content/annual-reports-2019_en

⁷ Economidou, M. and Román Collado, R. (2020) Assessing energy efficient trends in the EU productive sectors: monetary- and physical-based index decomposition analysis

⁸ <http://www.indicators.odyssee-mure.eu/decomposition.html>

⁹ Οι χειμερινές θερμοκρασίες επηρεάζουν τις ανάγκες θέρμανσης (οι υψηλότερες θερμοκρασίες οδηγούν σε μείωση της ζήτησης για θέρμανση), οι οποίες αντιπροσωπεύουν περίπου το 65 % της κατανάλωσης ενέργειας στον οικιακό τομέα και το 45 % της κατανάλωσης ενέργειας στον τομέα των υπηρεσιών. Με βάση εκτιμήσεις της ΓΔ ENER και δεδομένα της Eurostat.

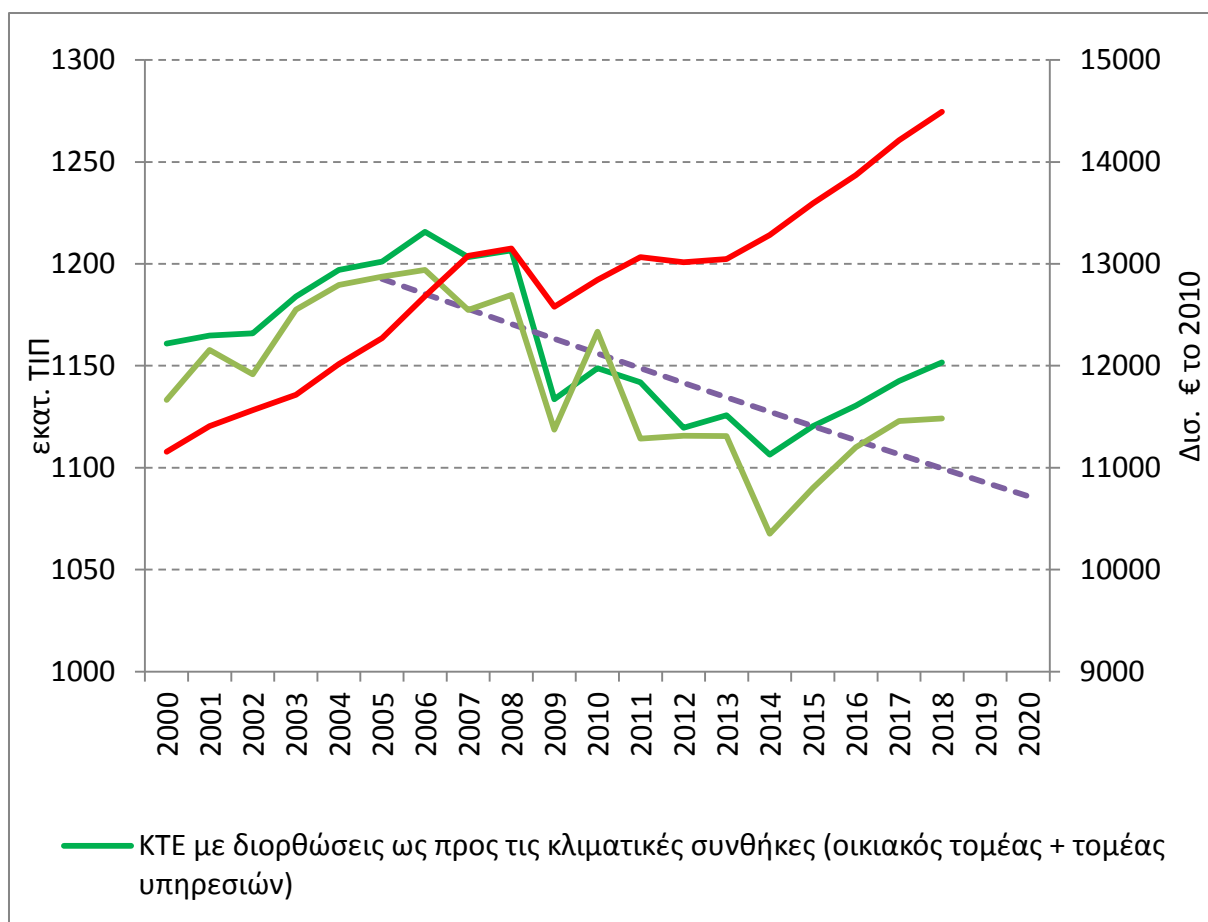
Η μείωση της κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας μπορεί να ερμηνευτεί ως θετική εξέλιξη. Ωστόσο, ο ρυθμός της, εάν συνεχιστεί, δεν θα είναι επαρκής για την εκπλήρωση του στόχου που έχει οριστεί για το 2020 υπό φυσιολογικές οικονομικές συνθήκες και είναι χαμηλότερος από τη μέση ετήσια μείωση της γραμμικής πορείας από το 2005 έως την επίτευξη του στόχου για το 2020 (1 % ανά έτος). Δεδομένου του περιορισμένου χρόνου για την εφαρμογή νέων πολιτικών, φαίνεται ολοένα και πιο απίθανο οι στόχοι για το 2020 να επιτευχθούν χωρίς να υπάρξει ισχυρός αντίκτυπος από εξωτερικούς παράγοντες, όπως η κρίση της νόσου COVID-19. Ωστόσο, εξακολουθεί να είναι σημαντικό να εντατικοποιηθούν τάχιστα οι προσπάθειες, δεδομένου ότι τυχόν ελλιπής επίτευξη των στόχων για το 2020 ή αύξηση της ζήτησης ενέργειας μετά την κρίση της νόσου COVID-19 θα καθιστούσε επίσης την επίτευξη των στόχων για το 2030 ακόμη πιο δύσκολο εγχείρημα.

Για την καλύτερη αξιολόγηση της ανοδικής τάσης στην κατανάλωση ενέργειας και προκειμένου να ανευρεθεί μια πιθανή λύση, τον Ιούλιο του 2018 η Επιτροπή συγκρότησε ειδική ομάδα κινητοποίησης για την επίτευξη των στόχων ενεργειακής απόδοσης της ΕΕ για το 2020.¹⁰ Κατά τη διάρκεια των συναντήσεων της ομάδας κινητοποίησης το 2019, τα κράτη μέλη επεσήμαναν την ανάγκη πλήρους εφαρμογής της ισχύουσας νομοθεσίας, καλύτερης κινητοποίησης των χρηματοδοτικών πόρων των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Συνοχής της ΕΕ, καθώς και λήψης πρόσθετων μέτρων που θα απέφεραν ταχύτατα εξοικονόμηση. Επιπλέον, αναγνωρίστηκε η ανάγκη να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στην εξασφάλιση ότι τα κτίρια που υφίστανται ανακαινίσεις μεγάλης κλίμακας τηρούν πρότυπα ελάχιστης ενεργειακής απόδοσης. Ωστόσο, αυτό δεν θα εξασφαλίσει την εξοικονόμηση ενέργειας που απαιτείται βραχυπρόθεσμα, αλλά θα συμβάλει στον στόχο για το 2030.

Διάγραμμα 1: ΑΕΠ και διορθωμένη ως προς τις καιρικές συνθήκες κατανάλωση τελικής ενέργειας (ΚΤΕ) την περίοδο 2000-2018¹¹.

¹⁰ Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2019), [Report of the work of the Task Force on mobilising efforts to reach the EU Energy efficiency targets for 2020](#)

¹¹ Ο συντελεστής διόρθωσης ως προς τις καιρικές συνθήκες υπολογίστηκε ως αναλογία των βαθμομερών θέρμανσης εντός ενός δεδομένου έτους προς τον μέσο αριθμό βαθμομερών θέρμανσης από το 1980 έως το 2004. Ο εν λόγω συντελεστής διόρθωσης εφαρμόστηκε στην κατανάλωση ενέργειας που χρησιμοποιήθηκε για τη θέρμανση χώρων του οικιακού τομέα και του τομέα των υπηρεσιών. Για τον υπολογισμό του βαθμομερών θέρμανσης ακολουθείται η μεθοδολογία του ΚΚΕρ, όπως δημοσιεύτηκε από την Eurostat (https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/en/nrg_chdd_esms.htm)

Πηγή: Υπολογισμοί της Επιτροπής βάσει δεδομένων της ESTAT και της Odyssee, AMECO (ΑΕΠ).

3. Πρόοδος ως προς την επίτευξη του στόχου ενεργειακής απόδοσης της ΕΕ για το 2020

Η κατανάλωση τελικής ενέργειας¹² στην ΕΕ των 28 μειώθηκε κατά 5,8 %, από 1194 εκατ. ΤΠ το 2005 σε 1124 εκατ. ΤΠ το 2018. Υπερέβη δηλαδή κατά 3,5 % τον στόχο κατανάλωσης τελικής ενέργειας των 1086 εκατ. ΤΠ που έχει τεθεί για το 2020. Παρουσίασε μείωση 0,42 % κατά μέσο όρο ετησίως από το 2005 έως το 2018, ωστόσο από το 2014 (όταν η ζήτηση για θέρμανση ήταν πολύ χαμηλότερη λόγω του εξαιρετικά θερμού χειμώνα) αυξήθηκε κατά 5,3 % το 2018 σε σύγκριση με το 2014. Το 2018, παρουσίασε αύξηση 0,1 % σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

Το 2018 παρατηρήθηκε αυξημένη κατανάλωση ενέργειας κυρίως στους τομείς των μεταφορών (+1,3 % αύξηση σε ετήσια βάση σε σύγκριση με το 2017) και της βιομηχανίας (+0,6 %). Αντιθέτως, η κατανάλωση ενέργειας μειώθηκε στον οικιακό τομέα (-1,6 %) και στον τομέα των υπηρεσιών (-1,4 %).

¹² Για την παρακολούθηση της προόδου ως προς την επίτευξη του στόχων ενεργειακής απόδοσης της Ευρώπης για το 2020, χρησιμοποιούνται δείκτες των ενεργειακών ισοζυγίων της Eurostat σύμφωνα με τη μεθοδολογία που χρησιμοποιούνταν μέχρι το 2018 (ΚΤΕ για την περίοδο 2020-2030 και ΚΠΕ για την περίοδο 2020-2030).

Ο τομέας των μεταφορών αντιπροσώπευε το 34 % της κατανάλωσης τελικής ενέργειας το 2018, ακολουθούμενος από τον βιομηχανικό τομέα και τον οικιακό τομέα (25 % αμφότεροι), τον τομέα των υπηρεσιών (13 %) και άλλους τομείς, συμπεριλαμβανομένων της γεωργίας, της αλιείας και της δασοπονίας (3 %).

Η κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας¹³ στην ΕΕ των 28 μειώθηκε κατά 9,8 %, από 1721 εκατ. ΤΠΠ το 2005 σε 1552 εκατ. ΤΠΠ το 2018. Υπερέβη δηλαδή κατά 4,65 % τον στόχο των 1483 εκατ. ΤΠΠ που έχει τεθεί για το 2020. Παρουσίασε μείωση 0,8 % κατά μέσο όρο ετησίως μεταξύ του 2005 και του 2018. Έπειτα από τρία έτη αύξησης, το 2018 καταγράφηκε μείωση 0,7 % σε ετήσια βάση.

4. Εθνικοί στόχοι

Έως το 2018, 12 κράτη μέλη μείωσαν ή διατήρησαν το επίπεδο κατανάλωσης τελικής ενέργειας κάτω από την υποθετική γραμμική πορεία τους για την επίτευξη των οικείων ενδεικτικών στόχων έως το 2020.¹⁴ Όσον αφορά την κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας, το 2018, 15 κράτη μέλη βρίσκονταν κάτω από την υποθετική γραμμική πορεία τους.¹⁵ Συνολικά, η κατανάλωση τελικής ενέργειας 11 κρατών μελών το 2018 (μείωση από 17 κράτη μέλη το 2017) ήταν κάτω από τον ενδεικτικό στόχο τελικής ενέργειας που είχαν θέσει για το 2020.¹⁶ Ομοίως, το 2018, 13 κράτη μέλη (μείωση από 14 κράτη μέλη το 2017) πέτυχαν ή διατήρησαν το επίπεδο κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας κάτω από τον ενδεικτικό τους στόχο για το 2020.¹⁷

Το 2018, κανένα κράτος μέλος δεν αναθεώρησε τον οικείο στόχο ενεργειακής απόδοσης, γεγονός που είχε ως αποτέλεσμα το άθροισμα των εθνικών στόχων να εξακολουθεί να μην ισούται με τους στόχους της ΕΕ. Για την κατανάλωση τελικής ενέργειας, το άθροισμα των εθνικών ενδεικτικών στόχων ανέρχεται συνολικά σε 1085 εκατ. ΤΠΠ, ήτοι 1 εκατ. ΤΠΠ κάτω από τον στόχο που έχει οριστεί για την ΕΕ· για την κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας, το άθροισμα ανέρχεται συνολικά σε 1533 εκατ. ΤΠΠ, ήτοι 50 εκατ. ΤΠΠ πάνω από τον στόχο που έχει οριστεί για την ΕΕ.¹⁸

5. Εξελίξεις στα κράτη μέλη και στους τομείς

Από το 2005 έως το 2018, η κατανάλωση τελικής ενέργειας (ΚΤΕ 2020-2030) αυξήθηκε σε εννέα κράτη μέλη: Αυστρία, Κύπρος, Εσθονία, Φινλανδία, Λετονία, Λιθουανία, Μάλτα, Πολωνία και Σλοβενία. Σε σύγκριση με το 2017, το 2018 η κατανάλωση τελικής ενέργειας αυξήθηκε σε 18 κράτη μέλη, με τις μεγαλύτερες αυξήσεις να καταγράφονται στη Μάλτα

¹³ Idem 12

¹⁴ Τσεχία, Ελλάδα, Ισπανία, Κροατία, Ιταλία, Κύπρος, Λετονία, Κάτω Χώρες, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβενία, Φινλανδία.

¹⁵ Τσεχία, Εσθονία, Ελλάδα, Κροατία, Ιταλία, Λετονία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβακία, Σλοβενία, Φινλανδία, Ηνωμένο Βασίλειο.

¹⁶ Ελλάδα, Ισπανία, Κροατία, Ιταλία, Κύπρος, Λετονία, Κάτω Χώρες, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβενία, Φινλανδία.

¹⁷ Τσεχία, Εσθονία, Ελλάδα, Κροατία, Ιταλία, Λετονία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Ρουμανία, Σλοβακία, Σλοβενία, Φινλανδία, Ηνωμένο Βασίλειο.

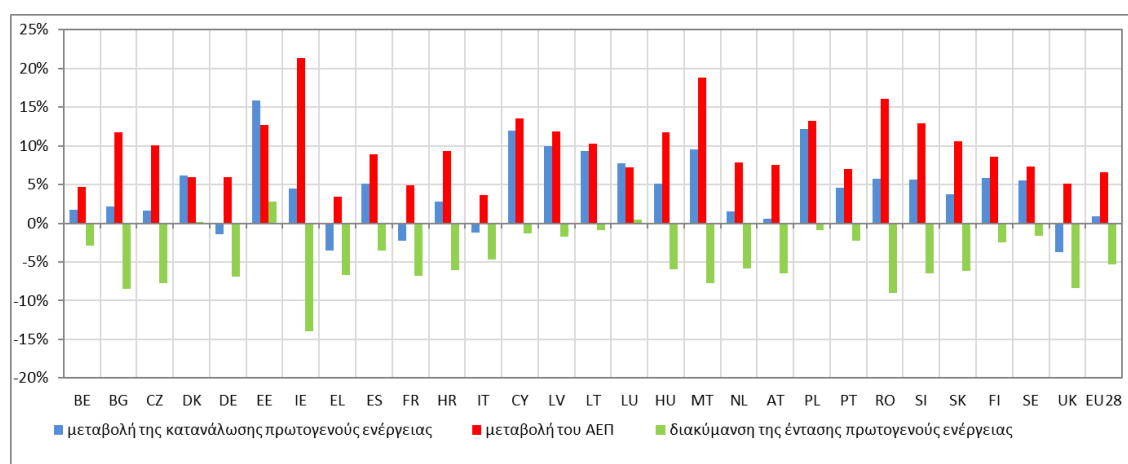
¹⁸ Η απόκλιση μπορεί να είναι ακόμη μεγαλύτερη, δεδομένου ότι τα επίπεδα κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας και τελικής ενέργειας για ορισμένους εθνικούς στόχους δεν υπολογίζονται με την ορθή μεθοδολογία.

(+6,1 %), την Ιρλανδία (+4,7 %) και τη Λετονία (+4,1 %). Οι μεγαλύτερες μειώσεις καταγράφηκαν στην Ελλάδα (-4,8 %), την Αυστρία (-2,5 %) και τη Γερμανία (-1,5 %).

Από το 2005 έως το 2018, η κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας (ΚΠΕ για την περίοδο 2020-2030) μειώθηκε σε όλα τα κράτη μέλη, εκτός από την Εσθονία, την Κύπρο, τη Λετονία και την Πολωνία. Στις χώρες με τις μεγαλύτερες μειώσεις της κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας περιλαμβάνονται η Ελλάδα (-25,7 %), η Λιθουανία (-23,4 %) και το Ηνωμένο Βασίλειο (-21,1 %). Σε σύγκριση με το 2017, η κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας παρουσίασε περαιτέρω μείωση σε 14 κράτη μέλη, ενώ οι μεγαλύτερες μειώσεις παρατηρήθηκαν στο Βέλγιο (-4,6 %), με την Αυστρία (-3,1 %) και την Ελλάδα (-3,0 %) να ακολουθούν. Αντιθέτως, οι μεγαλύτερες αυξήσεις καταγράφηκαν στην Εσθονία (+9,4 %), στη Λετονία (+5,1 %) και στο Λουξεμβούργο (+4,0 %).

Η ένταση πρωτογενούς ενέργειας μειώθηκε σε όλα τα κράτη μέλη το 2018 σε σύγκριση με το 2005. Ωστόσο, από το 2015 έως το 2018 σημείωσε αύξηση στη Δανία, την Εσθονία και το Λουξεμβούργο.

Διάγραμμα 2: Σχετική μεταβολή της κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας, της έντασης πρωτογενούς ενέργειας¹⁹ και του ΑΕΠ την περίοδο 2015-2018.

Πηγή: Eurostat.

Η ομάδα κινητοποίησης για την επίτευξη των στόχων ενεργειακής απόδοσης της ΕΕ για το 2020 συνεδρίασε τον Ιούλιο του 2019. Η συζήτηση επικεντρώθηκε στην αξιολόγηση της προόδου με βάση τις εκτιμήσεις της Eurostat για την κατανάλωση ενέργειας για το 2018, καθώς και στην ανταλλαγή ορθών πρακτικών για την επίτευξη περαιτέρω εξοικονόμησης. Δεδομένου του περιορισμένου χρόνου έως το τέλος του 2020, τα κράτη μέλη δεν θέσπισαν μεγάλο αριθμό νέων μέτρων το 2018 και φαίνεται ότι δόθηκε μεγαλύτερη έμφαση στα σχέδια για το 2030. Σε αυτό το στάδιο, τα κράτη μέλη επεσήμαναν επίσης ότι δεν υπήρχε κίνητρο για επενδύσεις σε τεχνικά μέτρα και ότι ήταν προτιμότερο να περιμένουμε μέχρι το 2021 ώστε τα μέτρα να μπορέσουν να προσμετρηθούν δυνάμει του άρθρου 7 της οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση.

¹⁹ Κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας ως προς το ΑΕΠ.

Στις ετήσιες εκθέσεις του 2019²⁰, τα κράτη μέλη προσδιόρισαν την οικονομική ανάπτυξη και την αύξηση της δραστηριότητας ως τους κύριους παράγοντες στους οποίους οφειλόταν η αύξηση της κατανάλωσης ενέργειας το 2017. Οι παράγοντες στους οποίους οφείλονται η ετήσια μείωση της κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας και η πολύ μικρή αύξηση της κατανάλωσης τελικής ενέργειας το 2018 δεν έχουν αναλυθεί ακόμη. Όπως αναφέρεται ανωτέρω, η πρόσφατη αύξηση της κατανάλωσης τελικής ενέργειας θα μπορούσε να αποδοθεί κυρίως στις αυξήσεις στους τομείς των μεταφορών και της βιομηχανίας. Η κατανάλωση ενέργειας στον οικιακό τομέα και στον τομέα των υπηρεσιών μειώθηκε σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, κάτι που οφειλόταν εν μέρει στον πιο θερμό χειμώνα του 2018. Η μείωση της κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας ενδέχεται να είναι περισσότερο αποτέλεσμα αλλαγών στο ενεργειακό μείγμα (π.χ. μετάβαση σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας) και αλλαγών στις εισαγωγές (οι οποίες επηρεάζουν αμφοτέρως τον υπολογισμό αλλά δεν έχουν πραγματικό αντίκτυπο στο τρέχον επίπεδο κατανάλωσης) ή βελτιώσεων της απόδοσης στον τομέα της μετατροπής ενέργειας.

Ανεπίσημα προκαταρκτικά δεδομένα για την κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας για το 2019²¹ παρέχουν μια μερική ένδειξη για τις προβλεπόμενες εξελίξεις για το περσινό έτος. Το 2019, η κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας στην ΕΕ μειώθηκε κατά 2 % σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, επαναφέροντας τη ζήτηση στα επίπεδα του 2015, ενώ το ΑΕΠ αυξήθηκε κατά 1,4 % κατά το συγκεκριμένο έτος. Οι καιρικές συνθήκες φαίνεται να συνέβαλαν προς αυτή την κατεύθυνση. Οι καύσωνες που σημειώθηκαν το καλοκαίρι του 2019, με μέγιστες θερμοκρασίες άνω των 40 °C στη Βόρεια Ευρώπη, οδήγησαν σε απότομη αύξηση της κατανάλωσης ισχύος λόγω της χρήσης κλιματισμού. Εντούτοις, οι θερμοί χειμερινοί μήνες στις αρχές και στα τέλη του 2019 είχαν ως αποτέλεσμα τη μείωση της κατανάλωσης ισχύος, γεγονός που, σε γενικές γραμμές, υπεραντιστάθμισε την υψηλή ζήτηση ενέργειας που σημειώθηκε το καλοκαίρι του συγκεκριμένου έτους. Επιπλέον, μια στροφή από τη βιομηχανική παραγωγή ως κύρια πηγή αύξησης του ΑΕΠ είχε επίσης αντίκτυπο στην κατανάλωση ενέργειας — η βιομηχανική παραγωγή παρουσίασε πτώση το 2018 και το 2019, ιδίως στον χαλυβουργικό τομέα.²²

Χάρη στην ανάλυση προσδιοριστικών παραγόντων θα καταστεί δυνατή η διενέργεια μιας περισσότερο ποσοτικής ανάλυσης των διαφόρων παραγόντων στους οποίους οφείλονται οι μεταβολές της κατανάλωσης ενέργειας.

Από την ανάλυση του ΚΚΕρ για την περίοδο 2005-2017²³ προκύπτει ότι οι βελτιώσεις της έντασης ενέργειας ήταν ο κύριος παράγοντας στον οποίο οφειλόταν η μείωση της κατανάλωσης ενέργειας σε τομείς παραγωγής (βιομηχανία, υπηρεσίες και γεωργία). Αυτός ο αντίκτυπος ενισχύθηκε από διαρθρωτικές αλλαγές. Ωστόσο, η υψηλότερη παραγωγικότητα της εργασίας (ακαθάριστη προστιθέμενη αξία ανά δεδουλευμένη ώρα) και η επίδραση της απασχόλησης οδήγησαν σε αύξηση της κατανάλωσης ενέργειας. Κατά την ίδια περίοδο, η μείωση της κατανάλωσης ενέργειας οφειλόταν επίσης σε βελτιώσεις της ενεργειακής

²⁰ https://ec.europa.eu/energy/content/annual-reports-2019_en

²¹ Agora Energiewende (2020), The European Power Sector in 2019, https://www.agora-energiewende.de/fileadmin2/Projekte/2019/Jahresauswertung_EU_2019/172_A-EW_EU-Annual-Report-2019_Web.pdf

²² Ο.π.

²³ Economidou, M. and Romàn Collado, R. (2020), *ό.π.*

απόδοσης και στις πολλαπλασιαστικές επιπτώσεις των καιρικών συνθηκών. Το ήμισυ αυτών των επιπτώσεων αντισταθμίστηκε από την επίδραση του πλουτισμού και της αύξησης του πληθυσμού, οι οποίες επέφεραν αύξηση της κατανάλωσης. Τόσο στις επιβατικές όσο και στις εμπορευματικές μεταφορές, η αυξημένη δραστηριότητα υπεραντιστάθμισε τις βελτιώσεις της έντασης ενέργειας, οδηγώντας σε αύξηση της κατανάλωσης ενέργειας από το 2005 έως το 2017.

Η ανάλυση της Odyssee-Mure για την περίοδο 2005-2017²⁴ επιβεβαιώνει ότι η εξοικονόμηση ενέργειας διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στη μείωση της κατανάλωσης τελικής ενέργειας. Οι διαρθρωτικές επιπτώσεις και οι κλιματικές επιπτώσεις οδήγησαν επίσης σε πρόσθετη εξοικονόμηση ενέργειας. Αυτές οι επιπτώσεις αντισταθμίστηκαν σε μεγάλο βαθμό από την αυξημένη δραστηριότητα και, σε μικρότερο βαθμό, από αλλαγές στον τρόπο ζωής και άλλες επιπτώσεις. Η μείωση της κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας οφειλόταν κυρίως σε διακυμάνσεις στην κατανάλωση στους τομείς ηλεκτροπαραγωγής (μεταβολές της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας, της θερμικής απόδοσης του ενεργειακού μείγματος), καθώς και στις επιπτώσεις μεταβολών της κατανάλωσης τελικής ενέργειας και, σε μικρότερο βαθμό, στη διακύμανση στην κατανάλωση για άλλες ενεργειακές μετατροπές.

5.1. Βιομηχανικός τομέας

Η κατανάλωση τελικής ενέργειας στον βιομηχανικό τομέα (η οποία υπολογίστηκε με την παλιά μεθοδολογία για τα ενεργειακά ισοζύγια) στην ΕΕ των 28 μειώθηκε σε απόλυτους όρους από 332 εκατ. ΤΠΙ το 2005 σε 285 εκατ. ΤΠΙ το 2018 (-14 %). Ωστόσο, την ίδια περίοδο σε ορισμένες χώρες σημειώθηκε αύξηση της κατανάλωσης ενέργειας και, συγκεκριμένα, στην Ουγγαρία (+43 %), τη Λετονία (+29 %), την Πολωνία (+14 %), τη Μάλτα (+11 %), τη Γερμανία (+6 %), τη Λιθουανία, το Βέλγιο, την Αυστρία και τη Σλοβακία (κάτω από 5 % έκαστη χώρα). Σε σύγκριση με το 2017, η κατανάλωση τελικής ενέργειας στον βιομηχανικό τομέα της ΕΕ αυξήθηκε κατά 0,6 % το 2018, ωστόσο έξι κράτη μέλη κατέγραψαν μείωση. Οι χώρες με τις υψηλότερες αυξήσεις ήταν η Λετονία (+14,0 %), η Σλοβενία (+7,3 %) και η Εσθονία (+6,6 %). Κατά την τριετία 2015-2018, η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία της βιομηχανικής παραγωγής αυξήθηκε κατά 8 % (4 % το 2018 σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος). Ωστόσο, αυτή η αυξημένη δραστηριότητα μεταφράστηκε μόνο εν μέρει σε μεταβολές της κατανάλωσης ενέργειας, η οποία αυξήθηκε κατά 2,3 % από το 2015.

Όσον αφορά την ένταση ενέργειας,²⁵ σχεδόν όλα τα κράτη μέλη κατόρθωσαν να βελτιώσουν τις επιδόσεις του βιομηχανικού τους τομέα την περίοδο 2005-2018, με αποτέλεσμα η συνολική μείωση της έντασης ενέργειας στην ΕΕ των 28 να ανέλθει σε 22 %. Η ένταση ενέργειας του βιομηχανικού τομέα αυξήθηκε μόνο στην Ουγγαρία (+20 %), τη Λετονία (+20 %) και την Ελλάδα (+1 %). Ωστόσο, η Ρουμανία, η Εσθονία, η Ιρλανδία και η Βουλγαρία κατέγραψαν τις μεγαλύτερες βελτιώσεις (50 % ή περισσότερο). Εάν εξετάσουμε τις ετήσιες εξελίξεις σε σύγκριση με το 2017, εννέα κράτη μέλη (Λετονία +6,8 %, Φινλανδία +3,5 %, Ρουμανία +2,6 %, Βέλγιο +1,6 %, Γαλλία +1,3 %, Ισπανία +1 %, Ουγγαρία +0,8 %, Κροατία +0,6 %, Βουλγαρία +0,1 %) κατέγραψαν αύξηση της έντασης ενέργειας του

²⁴ <http://www.indicators.odyssee-mure.eu/decomposition.html>

²⁵ Κατανάλωση ενέργειας σε σχέση με την ακαθάριστη προστιθέμενη αξία.

βιομηχανικού τομέα το 2018, ενώ όλα τα υπόλοιπα κράτη μέλη συνέχισαν να βελτιώνουν τις επιδόσεις τους.

5.2. Οικιακός τομέας

Η κατανάλωση τελικής ενέργειας του οικιακού τομέα (η οποία υπολογίστηκε με χρήση της παλιάς μεθοδολογίας για τα ενεργειακά ισοζύγια) μειώθηκε απότομα κατά 10,4 % από 310 εκατ. ΤΠΠ το 2005 σε 278 εκατ. ΤΠΠ το 2018 (αλλά μόνο κατά 4,6 % μετά την εφαρμογή του συντελεστή διόρθωσης ως προς τις καιρικές συνθήκες). Ωστόσο, η χρήση ενέργειας αυξήθηκε κατά 0,1 % την περίοδο 2015-2018 (με μείωση -1,6 % το 2018 σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος). Αυτή η αύξηση κατά τη συγκεκριμένη τριετία οφειλόταν εν μέρει στις ψυχρότερες χειμερινές καιρικές συνθήκες το 2016 και το 2017 (οι οποίες αντισταθμίστηκαν εν μέρει από έναν θερμότερο χειμώνα το 2018), δεδομένου ότι στην κατανάλωση ενέργειας για τη θέρμανση χώρων αναλογούν σχεδόν τα δύο τρίτα της κατανάλωσης ενέργειας στον οικιακό τομέα. Η διορθωμένη ως προς τις καιρικές συνθήκες κατανάλωση ενέργειας για θέρμανση μειώνεται με αργούς ρυθμούς από το 2010. Το 2018 ο αριθμός των βαθμοημερών θέρμανσης ήταν 3 % χαμηλότερος από το 2017, ωστόσο η κατανάλωση ενέργειας στον οικιακό τομέα σημείωσε ετήσια αύξηση κατά 0,5 % (βάσει εκτιμήσεων). Αν και η ψύξη χώρων στον οικιακό τομέα εξακολουθεί να αντιπροσωπεύει σχετικά μικρό ποσοστό της κατανάλωσης ενέργειας, σε ορισμένες χώρες παρουσιάζει ταχεία αύξηση.

Στις ετήσιες εκθέσεις τους, τα κράτη μέλη προσδιόρισαν διάφορους παράγοντες που επηρέασαν την κατανάλωση ενέργειας το 2017:

- Αύξηση του πληθυσμού ή του αριθμού νοικοκυριών·
- Αύξηση του διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών·
- Οικονομική ανάπτυξη·
- Επιδείνωση των χειμερινών κλιματικών συνθηκών·
- Επιδείνωση των θερινών κλιματικών συνθηκών.²⁶

Οι πρώτοι τρεις παράγοντες, οι οποίοι θα μπορούσαν να αποδοθούν στην επίδραση του πλουτισμού συνέχισαν πιθανότατα να ασκούν ανοδική πίεση στην κατανάλωση ενέργειας το 2018. Εντούτοις, ο αντίκτυπός τους υπεραντισταθμίστηκε από την επίδραση των καιρικών συνθηκών, γεγονός που οδήγησε σε ετήσια μείωση της κατανάλωσης ενέργειας (-1,6 %) στον οικιακό τομέα το 2018.

Η ένταση της κατανάλωσης ενέργειας ανά πληθυσμό του οικιακού τομέα μειώθηκε στην ΕΕ των 28 κατά 13,5 % από το 2005 έως το 2018 (μειώθηκε επίσης κατά 1 % το 2018 σε σύγκριση με το 2017). Οι επιδόσεις, ωστόσο, δεν ήταν οι ίδιες σε όλα τα κράτη μέλη. Σε πέντε χώρες, οι επιδόσεις είχαν επιδεινωθεί από το 2005: Λιθουανία, Βουλγαρία (+16,5 % αμφότερες), Εσθονία (+9 %), Ρουμανία (+6 %) και Μάλτα (+1,7 %). Αντιθέτως, η Ελλάδα (-29,5 %), το Λουξεμβούργο (-27,4 %), το Βέλγιο (-26 %), το Ηνωμένο Βασίλειο (-22 %), η Ιρλανδία (-20,5 %) και η Σλοβακία (-20 %) πέτυχαν τη μεγαλύτερη μείωση έντασης.

²⁶ Tsemekidi-Tzeiranaki, S., Economidou, M., Cuniberti, B. and Bertoldi, P. (2020), *Analysis of the annual reports 2019 under the Energy Efficiency Directive*, Λουξεμβούργο, JRC120194.

Η αυξητική τάση στην κατανάλωση ενέργειας μπορεί να συνδεθεί με το μέσο ποσοστό ενεργειακών ανακαινίσεων, το οποίο εξακολουθεί να παραμένει πολύ χαμηλό: μόλις περίπου 1 %, κυμαινόμενο από 0,4 % έως 1,2 % μεταξύ των κρατών μελών. Ακόμη και στα κράτη μέλη με σχετικά υψηλά ποσοστά, το μεγαλύτερο μέρος της εξοικονόμησης προέρχεται από ανακαινίσεις μικρής ή μεσαίας κλίμακας, ενώ ο αριθμός των ανακαινίσεων μεγάλης κλίμακας εξακολουθεί να παραμένει πολύ χαμηλός. Το γεγονός αυτό ενέχει τον πρόσθετο κίνδυνο δημιουργίας αποτρεπτικού αποτελέσματος (lock-in-effect), καθώς τα ανακαινισμένα κτίρια δεν θα υποβληθούν σε ανακαίνιση ξανά για αρκετά χρόνια²⁷.

5.3. Τομέας υπηρεσιών

Στον τομέα των υπηρεσιών παρατηρήθηκε μικρή αύξηση της κατανάλωσης ενέργειας (η οποία υπολογίστηκε με χρήση της παλιάς μεθοδολογίας για τα ενεργειακά ισοζύγια) από το 2005 έως το 2018 (+1,5 %). Η εν λόγω αύξηση οφείλεται εν μέρει στην υψηλή αύξηση των επιπέδων δραστηριότητας — η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία (ΑΠΑ) του τομέα των υπηρεσιών (GVA) αυξήθηκε κατά 23 % από το 2005 έως το 2018. Η σχέση της αυξανόμενης απασχόλησης και της κατανάλωσης ενέργειας στον τομέα των υπηρεσιών είναι περισσότερο προφανής, δεδομένης της αύξησης της κατανάλωσης ενέργειας κατά την περίοδο σχετικά έντονης αύξησης της απασχόλησης έως το 2008 και, στη συνέχεια, εκ νέου από το 2014. Ωστόσο, η μείωση της κατανάλωσης ενέργειας κατά 1,4 % το 2018 που συνοδεύτηκε από αύξηση της ΑΠΑ και της απασχόλησης οφειλόταν στον θερμότερο χειμώνα του 2018.

Η ένταση τελικής ενέργειας στον τομέα των υπηρεσιών βελτιώθηκε κατά 17 % την περίοδο 2005-2018. Οι μεγαλύτερες βελτιώσεις παρατηρήθηκαν στην Ιρλανδία, την Ουγγαρία, τη Σλοβακία, την Ιρλανδία, την Αυστρία και τη Σλοβενία. Σε σύγκριση με το 2017, η ένταση ενέργειας της ΕΕ βελτιώθηκε περαιτέρω το 2018. Η κατανάλωση ενέργειας μειώθηκε, ενώ η ΑΠΑ του τομέα αυξήθηκε κατά 2,3 %.

5.4. Τομέας μεταφορών

Η κατανάλωση τελικής ενέργειας της ΕΕ στον τομέα των μεταφορών της ΕΕ (η οποία υπολογίστηκε με χρήση της παλιάς μεθοδολογίας για τα ενεργειακά ισοζύγια)²⁸ μειώθηκε κατά 3,6 %, από 368 εκατ. ΤΠΠ το 2005 σε 381 εκατ. ΤΠΠ το 2018. Το 2018, μόνο επτά κράτη μέλη μείωσαν την κατανάλωση ενέργειας σε αυτόν τον τομέα²⁹ σε σύγκριση με τα επίπεδα του 2005: η Ελλάδα (-14 %), η Ιταλία (-12 %), η Ισπανία (-7 %) και, σε μικρότερο βαθμό, το Ηνωμένο Βασίλειο, το Λουξεμβούργο, οι Κάτω Χώρες και η Σουηδία. Αντιθέτως, η κατανάλωση ενέργειας παρουσίασε σημαντική αύξηση στην Πολωνία (+87 %), τη Λιθουανία, τη Μάλτα και τη Ρουμανία (κατά περισσότερο από 50 %). Η θετική τάση συνεχίστηκε το 2018 σε 21 κράτη μέλη με τις υψηλότερες ετήσιες αυξήσεις να καταγράφονται στη Μάλτα (+13 %), την Ουγγαρία και τη Λιθουανία (συνολικά πάνω από 7 %) και την Πολωνία (+6 %).

²⁷ <https://ec.europa.eu/energy/en/studies/comprehensive-study-building-energy-renovation-activities-and-uptake-nearly-zero-energy>

²⁸ Συμπεριλαμβάνεται η μεταφορά μέσω αγωγών, αντίθετα με την προσέγγιση της έκθεσης COM(2015) 574 final, επειδή η μεταφορά μέσω αγωγών δεν εξαιρείται από τους στόχους ενεργειακής απόδοσης για το 2020.

²⁹ Η σύγκριση μεταξύ των κρατών μελών πρέπει να γίνεται με προσοχή, δεδομένου ότι η κατανάλωση τελικής ενέργειας βασίζεται στις πωλήσεις καυσίμων και όχι στα καύσιμα που χρησιμοποιούνται σε μια χώρα.

Εάν εξετάσουμε τις εξελίξεις κατά τα έτη μετά την έκδοση της οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση (δηλ. την περίοδο 2013-2018), η κατανάλωση ενέργειας στον τομέα των μεταφορών αυξήθηκε κατά 33 εκατ. ΤΙΠ, γεγονός που εξηγεί το 87 % της απόκλισης (38 εκατ. ΤΙΠ) από τον στόχο κατανάλωσης τελικής ενέργειας της ΕΕ για το 2020. Ο τομέας των αεροπορικών μεταφορών, ο οποίος αντιπροσωπεύει αυξανόμενο ποσοστό της συνολικής κατανάλωσης ενέργειας της ΕΕ (πάνω από 5 %), θα επαρκούσε από μόνος του για την επεξήγηση αυτής της απόκλισης σε ποσοστό μεγαλύτερο του 27 %. Με άλλα λόγια, εάν η κατανάλωση ενέργειας στους τομείς των οδικών και αεροπορικών μεταφορών είχε μείνει κοντά στα επίπεδα του 2013, η ΕΕ θα βρισκόταν πολύ πιο κοντά στην επίτευξη του στόχου κατανάλωσης τελικής ενέργειας που έχει θέσει.

Η αύξηση της δραστηριότητας στον τομέα των μεταφορών και ο περιορισμένος αριθμός οχημάτων εναλλακτικών καυσίμων στην αγορά συνέχισαν να αποτελούν τους κύριους παράγοντες στους οποίους οφείλεται η αύξηση της κατανάλωσης ενέργειας. Άλλος σημαντικός παράγοντας κατά τα τελευταία έτη είναι η απόδοση των καυσίμων του στόλου οχημάτων. Το 2018, οι ειδικές εκπομπές από αυτοκίνητα που ταξινομήθηκαν προσφάτως (οι οποίες συνδέονται με την κατανάλωση ενέργειας) αυξήθηκαν για δεύτερο συνεχόμενο έτος, έπειτα από μια σταθερή μείωση από το 2010 έως το 2016. Το αυξανόμενο ποσοστό νέων ταξινομήσεων βενζινοκίνητων αυτοκινήτων, και ιδίως οχημάτων ψυχαγωγίας/εργασίας (SUV), φαίνεται να είναι ο κύριος παράγοντας για την αύξηση των εκπομπών από νέα αυτοκίνητα το 2018. Το 2018, τα βενζινοκίνητα αυτοκίνητα ήταν στην κορυφή των πωλήσεων οχημάτων στην ΕΕ, αντιπροσωπεύοντας περίπου το 60 % των πωλήσεων (ενώ το 2017 αντιπροσώπευαν το 53 %), ενώ τα SUV αντιπροσώπευαν το ένα στα τρία νέα αυτοκίνητα³⁰. Τα πιο ενεργειακά αποδοτικά πετρελαιοκίνητα αυτοκίνητα αντιπροσώπευαν το 36 % των νέων καταχωρίσεων αυτοκινήτων.³¹

Στον τομέα των αεροπορικών μεταφορών, η παγκόσμια ζήτηση για αεροπορικές μεταφορές έχει υπερδιπλασιαστεί από το 2000. Το 2018, η ΕΕ κατέγραψε τη δεύτερη μεγαλύτερη αύξηση (μετά την περιοχή Ασίας/Ειρηνικού) στο 6,7 % στα έσοδα ανά επιβατοχιλιόμετρο σε σύγκριση με το 2017.³² Αξίζει να σημειωθεί ότι η αύξηση της κατανάλωσης ενέργειας στον τομέα των αεροπορικών μεταφορών θα ήταν πολύ υψηλότερη χωρίς τις βελτιώσεις της ενεργειακής απόδοσης. Παρότι οι προσπάθειες σε επίπεδο πολιτικής και βιομηχανίας έχουν αποφέρει απτές βελτιώσεις κατά τα τελευταία έτη (για παράδειγμα, η κατανάλωση καυσίμων ανά επιβάτη μειώθηκε κατά 24 % από το 2005 έως το 2017), η συνεχής αύξηση της κυκλοφορίας έχει υποσκελίσει αυτά τα οφέλη.³³

³⁰ Τα βενζινοκίνητα SUV εκλύουν κατά μέσο όρο 10 % υψηλότερες εκπομπές CO₂ από τις μέσες εκπομπές των άλλων καινούριων βενζινοκίνητων αυτοκινήτων (βλ. <https://www.eea.europa.eu/highlights/average-co2-emissions-from-new>).

³¹ <https://www.eea.europa.eu/publications/transport-increasing-oil-consumption-and>

³² <https://www.icao.int/Newsroom/Pages/Solid-passenger-traffic-growth-and-moderate-air-cargo-demand-in-2018.aspx>

³³ EEA, EASA και Eurocontrol (2019), European Aviation Environmental Report, <https://www.easa.europa.eu/eaer/downloads>

6. Οδηγία για την ενεργειακή απόδοση – Τρέχουσα κατάσταση

Η Επιτροπή συνεχίζει, σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη, να παρακολουθεί τον τρόπο μεταφοράς και εφαρμογής της οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση.

Το 2018 η Επιτροπή ολοκλήρωσε τον διαρθρωμένο διάλογο (αιτήματα παροχής πληροφοριών μέσω του συστήματος EU pilot) τον οποίο είχε ξεκινήσει με τα κράτη μέλη το προηγούμενο έτος, προκειμένου να διασφαλίσει ότι το σύνολο των υποχρεώσεων και των απαιτήσεων της οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση αποτυπώνεται ορθά στην εθνική νομοθεσία και πολιτική. Αφού αξιολόγησε τις απαντήσεις στα αιτήματα EU pilot, η Επιτροπή, από τον Ιούλιο του 2018 έως τον Ιανουάριο του 2019, κίνησε διαδικασία επί παραβάσει δυνάμει του άρθρου 258 της Συνθήκης για τη λειτουργία της ΕΕ κατά όλων των κρατών μελών για μη συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις δυνάμει της οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση. Η πρόοδος της διαδικασίας συντελέστηκε με διαφορετικούς ρυθμούς, ωστόσο, με τις διευκρινίσεις και τις δεσμεύσεις των κρατών μελών, οι περισσότερες ανησυχίες της Επιτροπής αντιμετωπίστηκαν.

Όλα τα κράτη μέλη υπέβαλαν τις ετήσιες εκθέσεις τους για το 2019, όπως απαιτείται δυνάμει του άρθρου 24 της οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση. Ακόμη μία φορά, ωστόσο, πολλές εκθέσεις υποβλήθηκαν με καθυστέρηση, ήταν χαμηλής ποιότητας ή δεν περιλάμβαναν ορισμένες σημαντικές πληροφορίες. Το ΚΚΕρ προέβη σε ανάλυση των εν λόγω ετήσιων εκθέσεων σε χωριστό έγγραφο.³⁴

6.1. Πρόοδος ως προς το άρθρο 7 (υποχρέωση εξοικονόμησης ενέργειας)

Δυνάμει του άρθρου 7, τα κράτη μέλη υπέβαλαν στοιχεία για την επιτευχθείσα εξοικονόμηση ενέργειας την περίοδο 2014-2017 με σκοπό την εκπλήρωση της εθνικής υποχρέωσης εξοικονόμησης ενέργειας για την περίοδο 2014-2020.

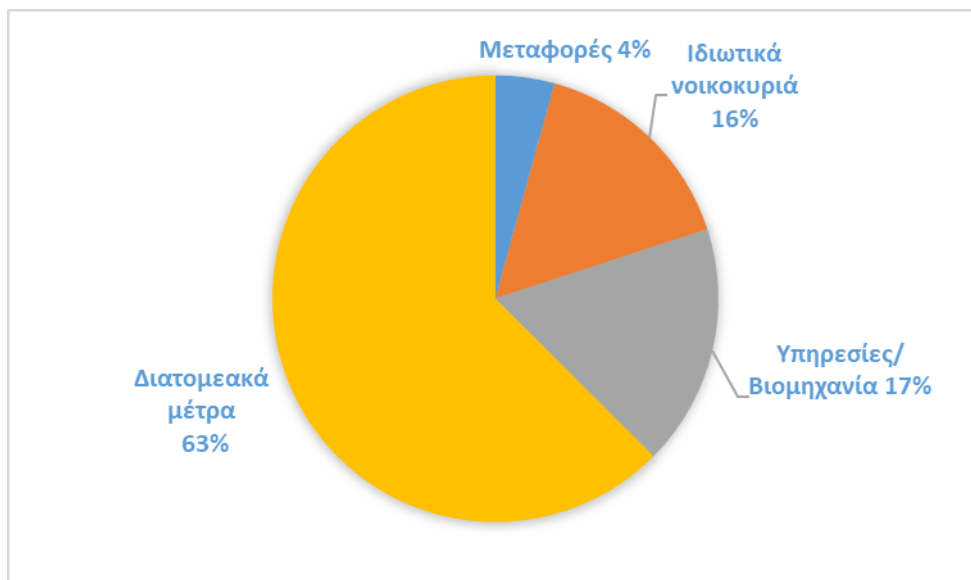
Από την ανάλυση προκύπτει ότι αρκετά κράτη μέλη διατρέχουν τον κίνδυνο να μην καταφέρουν να εκπληρώσουν την εθνική υποχρέωση εξοικονόμησης ενέργειας έως τον Δεκέμβριο του 2020. Λαμβανομένης υπόψη της επιτευχθείσας εξοικονόμησης ενέργειας από την περίοδο 2014-2017 και της προβλεπόμενης εξοικονόμησης ενέργειας έως το 2020 βάσει των μέτρων πολιτικής που έχουν εφαρμοστεί, φαίνεται εξαιρετικά απίθανο (πιθανότητα < 75 %) η Βουλγαρία, η Κροατία, η Λιθουανία, το Λουξεμβούργο, η Πορτογαλία, η Ρουμανία και η Ισπανία να μπορέσουν να εκπληρώσουν την εθνική υποχρέωση. Για την Τσεχία, την Εσθονία, την Ελλάδα, την Ουγγαρία, την Ιταλία και τη Σουηδία, φαίνεται απίθανο (πιθανότητα > 75 % και < 95 %). Από την άλλη πλευρά, είναι πολύ πιθανό (πιθανότητα > 105 %) η Αυστρία, η Κύπρος, η Δανία, η Φινλανδία, η Ιρλανδία, η Λετονία, η Μάλτα, οι Κάτω Χώρες, η Πολωνία, η Σλοβακία και το Ηνωμένο Βασίλειο να επιτύχουν μεγαλύτερη εξοικονόμηση ενέργειας από την απαιτούμενη έως τις 31 Δεκεμβρίου 2020. Για το Βέλγιο, τη Γαλλία, τη Γερμανία και τη Σλοβενία, φαίνεται ότι είναι πιθανό (πιθανότητα > 95 % και < 105 %) να εκπληρώσουν τον εθνικό στόχο εξοικονόμησης ενέργειας για το 2020.

Από τη σύγκριση της δηλωθείσας εξοικονόμησης ενέργειας από το 2014 έως το 2017 με τη σωρευτική εξοικονόμηση ενέργειας για την περίοδο 2014-2017 που υπολόγισε κάθε κράτος μέλος με βάση τη μέση ετήσια επίτευξη, φαίνεται ότι η Βουλγαρία, η Τσεχία, η Ελλάδα, η Λιθουανία, το Λουξεμβούργο, η Πορτογαλία, η Ρουμανία και η Ισπανία πέτυχαν ποσοστό μικρότερο του 80 % το 2017.

³⁴ Tsemekidi-Tzeiranaki, et al. (2020), *ό.π.*

Περίπου τα δύο τρίτα της επιτευχθείσας εξοικονόμησης (63 %) οφείλονται σε οριζόντια μέτρα που στοχεύουν διάφορους τομείς, μεταξύ άλλων, και τα κτίρια. Η λοιπή εξοικονόμηση ενέργειας επιτεύχθηκε με μέτρα που στοχεύουν τα νοικοκυριά (16 %), τον τομέα της βιομηχανίας και των υπηρεσιών (17 %) και τον τομέα των μεταφορών (4 %).

Διάγραμμα 4. Κατανομή σωρευτικής εξοικονόμησης ενέργειας την περίοδο 2014-2017 δυνάμει του άρθρου 7 ανά τύπο τομέα

Πηγή: Υπολογισμοί της Επιτροπής βάσει των εθνικών ετήσιων εκθέσεων του 2019.

6.2. Πρόοδος ως προς το άρθρο 5 (υποδειγματικός ρόλος κτιρίων που χρησιμοποιούνται από δημόσιους φορείς)

Το 2018, παρατηρήθηκε υψηλότερο επίπεδο συμμόρφωσης με τις υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, ωστόσο έξι κράτη μέλη δεν συμπεριέλαβαν την αιτηθείσα επικαιροποίηση όσον αφορά το άρθρο 5. Μεταξύ αυτών, το Βέλγιο, η Μάλτα, οι Κάτω Χώρες και η Ρουμανία δεν υπέβαλαν στην Επιτροπή στοιχεία για τα επιτεύγματά τους για τα δύο τελευταία έτη.

Το 2018, τέσσερα από τα κράτη μέλη που επέλεξαν την προκαθορισμένη προσέγγιση³⁹ εκπλήρωσαν τους ετήσιους στόχους τους όσον αφορά το ανακαινισμένο εμβαδόν δαπέδου. Πρόκειται για τη Βουλγαρία, την Εσθονία, την Ιταλία και το Λουξεμβούργο. Πέντε από τα κράτη μέλη που εφάρμοσαν την εναλλακτική προσέγγιση εκπλήρωσαν τους ετήσιους στόχους τους εξοικονόμησης ενέργειας. Πρόκειται για την Αυστρία, την Ιρλανδία, την Πολωνία, τη Σλοβακία και το Ηνωμένο Βασίλειο. Για τις υπόλοιπες χώρες, είτε οι

³⁹ Η προκαθορισμένη προσέγγιση αφορά μέτρα που λαμβάνονται για την ανακαίνιση του 3 % του συνολικού εμβαδού δαπέδου θερμαινόμενων και/ή ψυχόμενων κτιρίων πάνω από 250 m² που ανήκουν και καταλαμβάνονται από την κεντρική δημόσια διοίκηση και τα οποία δεν πληρούν τις ελάχιστες ενεργειακές απαιτήσεις, ενώ η εναλλακτική προσέγγιση αφορά άλλα οικονομικά αποδοτικά μέτρα που λαμβάνονται για την επίτευξη ισοδύναμης εξοικονόμησης ενέργειας.

πληροφορίες ήταν ελλιπείς είτε τα δεδομένα που υποβλήθηκαν υπολείπονταν των απαιτήσεων για την επίτευξη του ετήσιου στόχου.

Πέραν της ετήσιας προόδου, είναι επίσης σημαντικό να εξεταστούν τα επιτεύγματα της περιόδου 2014-2018, λαμβανομένου υπόψη ότι η πρόσθετη εξοικονόμηση που επιτεύχθηκε εντός ενός έτους μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την εκπλήρωση της υποχρέωσης για περίοδο τριών ετών. Σύμφωνα με τα διαθέσιμα δεδομένα, 16 κράτη μέλη έχουν εκπληρώσει ή έχουν υπερβεί τους σωρευτικούς τους στόχους δυνάμει του άρθρου 5 για την περίοδο 2014-2018. Υπάρχει σημαντική βελτίωση σε σύγκριση με την αξιολόγηση που διενεργήθηκε το προηγούμενο έτος, ωστόσο απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες στις χώρες που παρουσιάζουν υστέρηση (Τσεχία, Ουγγαρία) ή για τις οποίες οι πληροφορίες είναι ελλιπείς για ορισμένα έτη (Βουλγαρία, Κροατία, Δανία, Εσθονία, Ελλάδα, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβενία, Μάλτα και Σουηδία).

6.3. Προϊόντα

Όσον αφορά την ενεργειακή απόδοση προϊόντων, η Επιτροπή εξέδωσε τον Μάρτιο και τον Οκτώβριο του 2019, 14 κανονισμούς για τον οικολογικό σχεδιασμό και την ενεργειακή επισήμανση έπειτα από αρκετά έτη προετοιμασίας με ενδιαφερόμενα μέρη. Αυτοί οι κανονισμοί τροποποιούν απαιτήσεις για επτά ομάδες προϊόντων [(i) ψυγεία, ii) πλυντήρια, iii) πλυντήρια πιάτων, iv) προϊόντα φωτισμού, v) ηλεκτρονικές διατάξεις απεικόνισης, vi) ηλεκτρικούς κινητήρες και vii) εξωτερικά τροφοδοτικά] και εισάγουν απαιτήσεις για μια νέα ομάδα προϊόντων (ψυκτικές συσκευές με λειτουργία άμεσης πώλησης). Μια σημαντική αλλαγή στους νέους κανόνες οικολογικού σχεδιασμού είναι η ανάγκη περαιτέρω βελτίωσης της δυνατότητας επιδιόρθωσης και ανακύκλωσης των συσκευών. Όσον αφορά τους κανονισμούς για την ενεργειακή επισήμανση, οι νέες ενεργειακές ετικέτες με κωδικό ταχείας απόκρισης (QR) είναι εκείνες που θα επιτρέψουν στους καταναλωτές να έχουν πρόσβαση σε περισσότερες (μη εμπορικές) πληροφορίες από την 1η Μαρτίου 2021. Για την επιτάχυνση της διαδικασίας για την επίτευξη βιωσιμότητας και ενεργειακής απόδοσης, ο κωδικός QR θα μπορούσε να παρέχει, μεταξύ άλλων, πληροφορίες σχετικά με το «διαβατήριο προϊόντος», συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών για τα υλικά κ.λπ., καθώς και σχετικά με την ευφυή ετοιμότητα σύνδεσης και άμεσης λειτουργίας για έξυπνες κατοικίες [π.χ. στήριξη για την τήρηση ευρωπαϊκών προδιαγραφών όπως το νέο ευρωπαϊκό πρότυπο για τις έξυπνες συσκευές (SAREF)]. Αυτοί οι 14 κανονισμοί για την ενεργειακή επισήμανση, πέρα από δύο επιπλέον κανονισμούς για τον οικολογικό σχεδιασμό, συνιστούν τη δέσμη μέτρων για τον οικολογικό σχεδιασμό και την ενεργειακή επισήμανση, η οποία αναμένεται να αποφέρει ετήσια εξοικονόμηση τελικής ενέργειας 167 TWh το 2030⁴⁰.

7. Συμπέρασμα

Η ανοδική τάση στην κατανάλωση ενέργειας που παρατηρείται από το 2014 ανεστάλη το 2018, εν μέρει λόγω υψηλότερων χειμερινών θερμοκρασιών. Παρ' όλα αυτά, οι θετικές εξελίξεις το 2018 δεν ήταν επαρκείς ώστε η ΕΕ να μπορέσει να επανέλθει στον σωστό δρόμο για την επίτευξη των στόχων ενεργειακής απόδοσης για το 2020 πριν από το ξέσπασμα της κρίσης της νόσου COVID-19. Από τα στοιχεία προκύπτει ότι η αύξηση της οικονομικής δραστηριότητας, όταν δεν συνοδεύεται από νέες και πρόσθετες πολιτικές για την ενεργειακή

⁴⁰ Η μη συμμόρφωση και η συμπεριφορά των καταναλωτών ενδέχεται να επιφέρουν μείωση της πραγματικής εξοικονόμησης που έχει επιτευχθεί με αυτά τα μέτρα.

απόδοση, μπορεί να οδηγήσει σε υψηλότερη ζήτηση ενέργειας. Αυτό θα εξακολουθήσει να αποτελεί πρόβλημα, όταν η ζήτηση ενέργειας ανακάμψει μετά την κρίση της νόσου COVID-19, όσον αφορά την επίτευξη των στόχων ενεργειακής απόδοσης για το 2030.

Ωστόσο, η κατάσταση διαφέρει ανά τομέα. Από την έκδοση της οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση το 2012, ο τομέας των μεταφορών παρουσιάζει συνεχή αύξηση της κατανάλωσης ενέργειας και των εκπομπών αερίου του θερμοκηπίου παρά τις βελτιώσεις της απόδοσης. Στην ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία επισημαίνεται αυτό το ζήτημα και αναφέρεται το σχέδιο της Επιτροπής για την παρουσίαση μιας νέας στρατηγικής για έξυπνες και βιώσιμες μεταφορές σε μεταγενέστερο χρόνο εντός του 2020. Θα υπάρξουν επίσης άλλα ειδικά μέτρα, όπως η αναθεώρηση της οδηγίας για τη φορολόγηση της ενέργειας, στο πλαίσιο της οποίας θα εξεταστεί ενδελεχώς ο ρόλος της φορολόγησης στον τομέα των μεταφορών, καθώς και οι υφιστάμενες εξαιρέσεις για δραστηριότητες αεροπορικών μεταφορών και θαλάσσιες δραστηριότητες. Επιπλέον, η χρήση ηλεκτρικών οχημάτων πρέπει να προωθηθεί περαιτέρω και η πολιτική για τις επιβατικές και εμπορευματικές σιδηροδρομικές μεταφορές πρέπει να συνεχίσει να εφαρμόζεται και να ενισχυθεί περαιτέρω, λαμβανομένων υπόψη των ανώτερων επιπέδων ενεργειακής απόδοσης των σιδηροδρομικών μεταφορών.

Εάν δεν είχε ξεσπάσει η κρίση της νόσου COVID-19, θα ήταν απίθανο οι νέες πολιτικές να κατόρθωναν να αλλάξουν επαρκώς την κατάσταση ώστε να επιτευχθεί ο στόχος ενεργειακής απόδοσης για το 2020. Ωστόσο, ενδέχεται να προκύψουν ορισμένες καθυστερημένες επιπτώσεις των τρεχουσών πολιτικών, ενώ ο παράγοντας των καιρικών συνθηκών και άλλοι εξωτερικοί παράγοντες μπορεί να διαδραματίσουν επίσης σημαντικό ρόλο στη διεύρυνση ή στον περιορισμό του χάσματος. Εντούτοις, δεδομένου ότι όλα τα παραπάνω είναι προσωρινά ή ειδικά γεγονότα, οι επακόλουθες μεταβολές της κατανάλωσης ενέργειας δεν μπορούν να θεωρηθούν διαρθρωτικές ή μακροχρόνιες.

Η υφιστάμενη ελλειψής επίτευξη δεν αφήνει περιθώρια για εφησυχασμό. Είναι πολύ πιθανό οι εθνικές συνεισφορές ενεργειακής απόδοσης για το 2030 —οι οποίες περιγράφονται στα εθνικά σχέδια για την ενέργεια και το κλίμα που υποβλήθηκαν στην Επιτροπή μέχρι το τέλος του 2019 σύμφωνα με τον κανονισμό για τη διακυβέρνηση— να υπολείπονται σωρευτικά του επιπέδου φιλοδοξίας όσον αφορά την επίτευξη των στόχων ενεργειακής απόδοσης της ΕΕ για το 2030. Αυτή η ελλειψής επίτευξη όσον αφορά την ενεργειακή απόδοση για το 2020 και η υστέρηση ως προς το επίπεδο φιλοδοξίας για το 2030 απαιτούν την ανάληψη ισχυρής δράσης σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο. Η Επιτροπή καταρτίζει επί του παρόντος ένα σχέδιο, του οποίου οι επιπτώσεις έχουν εκτιμηθεί, για την αύξηση του ενωσιακού στόχου μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου ως το 2030, τουλάχιστον στο 50 % με 55 % σε σύγκριση με το 1990, με υπεύθυνο τρόπο. Αυτό περιλαμβάνει την πιθανή ανάγκη η ενεργειακή απόδοση να συμβάλει ουσιαστικά στην επίτευξη αυτού του υψηλότερου στόχου μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου το 2030. Πρέπει να υπενθυμιστεί ότι, στην ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Καθαρός πλανήτης για όλους»⁴¹, αποδίδεται ισχυρός ρόλος στην ενεργειακή απόδοση σε όλα τα σενάρια για την επίτευξη των στόχων σε σχέση με την κλιματική αλλαγή.

Στην ετήσια στρατηγική της Επιτροπής για τη βιώσιμη ανάπτυξη για το 2020⁴² αναφέρεται η σημασία της ενεργειακής απόδοσης για την αποφυγή συμβιβασμού μεταξύ της πολιτικής για

⁴¹ COM(2018) 773

⁴² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019DC0650&from=EL>

το κλίμα και της αύξησης των τιμών της ενέργειας. Πράγματι, η επίτευξη των υφιστάμενων στόχων για το κλίμα και την ενέργεια με ορίζοντα το 2030 θα απαιτήσει συμπληρωματικές επενδύσεις ύψους 260 δισ. EUR στο ενεργειακό σύστημα ετησίως κατά την περίοδο 2021-2030. Η μεγαλύτερη επενδυτική ώθηση που θα απαιτηθεί θα αφορά τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης στον τομέα της κατοικίας και στον τριτογενή τομέα.

Η Επιτροπή θα συνεχίσει επίσης να εστιάζει στην επιβολή της νομοθεσίας της ΕΕ. Το άρθρο 7 της τροποποιημένης οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση επιφέρει βελτιώσεις στις διατάξεις για την παρακολούθηση και τον έλεγχο όσον αφορά την εξοικονόμηση ενέργειας. Επιπλέον, για να εξασφαλιστεί ένας υψηλότερος στόχος μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, η επόμενη αναθεώρηση της οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση έχει επισπευσθεί και αναμένεται να ολοκληρωθεί έως τον Ιούνιο του 2021. Η οδηγία για την ενεργειακή απόδοση θα αξιολογηθεί στο σύνολό της. Εάν αποφασιστεί, η μεταγενέστερη αναθεώρηση θα μπορούσε να αναμένεται ότι θα επικεντρωθεί σε νέους τομείς όπου η ενεργειακή απόδοση θα μπορούσε να ενισχυθεί και/ή να λάβει ώθηση. Επιπρόσθετα, η εφαρμογή της αρχής της προτεραιότητας στην ενεργειακή απόδοση θα εφαρμοστεί με πιο εμφανή τρόπο στους τομείς πολιτικής, λαμβανομένων υπόψη των πρόσθετων οφελών της εξοικονόμησης ενέργειας, καθώς και προς όφελος της στήριξης της δίκαιης μετάβασης.

Όσον αφορά τα κτίρια, στόχος της επικείμενης πρωτοβουλίας «Κύμα ανακαινίσεων» είναι η ενίσχυση των ανακαινίσεων και η συμβολή στην ανάκαμψη από τις οικονομικές επιπτώσεις της κρίσης της νόσου COVID-19 σύμφωνα με την αρχή της δίκαιης μετάβασης. Επιπλέον, η αναθεώρηση των βέλτιστων από πλευράς κόστους επιπέδων των ελάχιστων απαιτήσεων ενεργειακής απόδοσης για τα νέα και τα υπάρχοντα κτίρια που υφίστανται ανακαινίσεις μεγάλης κλίμακας⁴³ και η εφαρμογή των προτύπων για κτίρια με σχεδόν μηδενική κατανάλωση ενέργειας⁴⁴ αναμένεται να οδηγήσουν βραχυπρόθεσμα σε βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης του κτιριακού αποθέματος. Η επιβολή και η συμμόρφωση σε τοπικό επίπεδο χρήζουν βελτίωσης και, για αυτόν τον λόγο, η Επιτροπή ενίσχυσε την εδραιωμένη συνεργασία της με το Σύμφωνο των Δημάρχων και άλλους τοπικούς διαύλους. Επιπλέον, οι εργασίες σχετικά με τα πρότυπα ενεργειακής απόδοσης και την επισήμανση των προϊόντων θα συνεχιστούν, ενώ το νέο πρόγραμμα εργασίας της περιόδου 2020-2024 για τον οικολογικό σχεδιασμό βρίσκεται στο στάδιο της εκπόνησης και θα μπορούσαν να εξεταστούν νέοι ταχέως αναπτυσσόμενοι τομείς, όπως τα κέντρα δεδομένων και τα δίκτυα τηλεπικοινωνιών.

Εκτός από τις νομοθετικές προσπάθειες, η Επιτροπή θα εργαστεί για την κινητοποίηση των χρηματοδοτικών μέσων που έχει στη διάθεσή της με στόχο την ανάπτυξη ψηφιακών λύσεων και την εφαρμογή έξυπνης ψηφιοποίησης (τεχνητή νοημοσύνη, αυτοματοποίηση, μεγάλα δεδομένα, διαδίκτυο των πραγμάτων κ.λπ.), προκειμένου να συμβάλει στην επιτάχυνση της διαδικασίας βελτίωσης, στους τομείς που καταδεικνύονται οφέλη, και να οδηγήσει την ενεργειακή απόδοση στο επόμενο επίπεδο. Επιπλέον, η Επιτροπή θα περιλάβει σε μελλοντικές αναθεωρήσεις εκθέσεις σχετικά με την ενεργειακή απόδοση του τομέα ΤΠΕ (συμπεριλαμβανομένων των κέντρων δεδομένων), δεδομένου ότι πρόκειται για έναν σημαντικό και ταχέως αναπτυσσόμενο καταναλωτή τελικής ενέργειας.

⁴³ Τον Μάρτιο του 2018, τα κράτη μέλη αναθεώρησαν τους υπολογισμούς των βέλτιστων από πλευράς κόστους επιπέδων προκειμένου να καθορίσουν ελάχιστες απαιτήσεις.

⁴⁴ Από το 2021, όλα τα νέα κτίρια πρέπει να πληρούν τις απαιτήσεις για κτίρια με σχεδόν μηδενική κατανάλωση ενέργειας, όπως καθορίζονται στα κράτη μέλη (για τα νέα δημόσια κτίρια, αυτή η υποχρέωση ισχύει από το 2019).

Προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι δεν υπάρχει συσσωρευμένο χάσμα υλοποίησης όσον αφορά τους στόχους για το 2030, η ομάδα κινητοποίησης για την επίτευξη των στόχων ενεργειακής απόδοσης της ΕΕ θα συνεχίσει να συνδράμει τα κράτη μέλη με σκοπό την επίτευξη αυτού του στόχου.

Η Επιτροπή καλεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο να εκφράσουν τις απόψεις τους σχετικά με την παρούσα έκθεση προόδου.

Πίνακας 1: Επισκόπηση των δεικτών⁴⁵

⁴⁵ Η ένταση ενέργειας του βιομηχανικού τομέα υπολογίζεται ως ο λόγος μεταξύ της κατανάλωσης τελικής ενέργειας και της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας σε αλυσιδωτούς δείκτες όγκου (2010). Λόγω περιορισμών στα δεδομένα, για τη Μάλτα έχει χρησιμοποιηθεί ο παρονομαστής της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας σε τρέχουσες τιμές.

Κράτος μέλος	Τάση επίτευξης του στόχου για το 2020		Βραχυπρόθεσμη τάση		Ένταση ενέργειας στο σύνολο της οικονομίας	Βιομηχανικός τομέας	Οικιακός τομέας	
	Τάση ΚΠΕ 2005-2018 σε σύγκριση με την τάση ΚΠΕ 2005-2020 για την επίτευξη του στόχου για το 2020	Τάση ΚΤΕ 2005-2018 σε σύγκριση με την τάση ΚΤΕ 2005-2020 για την επίτευξη του στόχου για το 2020	Μεταβολή της ΚΠΕ 2018 σε σύγκριση με την ΚΠΕ 2017 [%]	Μεταβολή της ΚΤΕ 2018 σε σύγκριση με την ΚΤΕ 2017 [%]	Μέση ετήσια μεταβολή της έντασης ΚΠΕ 2005-2018 [%]	Μέση ετήσια μεταβολή της έντασης ΚΤΕ 2005-2018 στον βιομηχανικό τομέα [%]	Μέση ετήσια μεταβολή της ΚΤΕ 2005-2018 στον οικιακό τομέα ανά κεφαλή με διορθώσεις ως προς τις κλιματικές συνθήκες [%]	Μέση ετήσια μεταβολή της ΚΤΕ 2005-2017 στον οικιακό τομέα ανά κατοικία με διορθώσεις ως προς τις κλιματικές συνθήκες [%]
ΕΕ των 28	-	-	-0,6%	0,2%	-2,0%	-1,9%	-0,4%	-1,2%
BE	-	-	-4,6%	0,6%	-2,2%	-0,3%	-1,7%	-1,6%
BG	-	-	0,1%	0,2%	-2,8%	-4,5%	2,3%	0,4%
CZ	+	+	0,1%	-0,7%	-2,9%	-4,3%	1,4%	0,0%
DK	-	-	0,4%	0,6%	-2,0%	-2,1%	0,1%	-0,6%
DE	-	-	-2,1%	-1,5%	-2,2%	-1,4%	-0,1%	-0,2%
EE	+	-	9,6%	3,4%	-1,0%	-5,5%	1,4%	0,8%
IE	-	-	1,1%	4,7%	-4,1%	-4,9%	-2,1%	-2,9%
EL	+	+	-2,8%	-2,9%	-0,6%	0,6%	-0,8%	-1,0%
ES	-	+	-0,5%	3,8%	-1,6%	-1,5%	0,6%	-1,0%
FR	-	-	-0,1%	-1,3%	-1,7%	-1,1%	-0,4%	-1,1%
HR	+	+	-1,8%	-1,1%	-1,7%	-1,3%	0,6%	-1,1%
IT	+	+	-1,1%	1,1%	-1,3%	-2,6%	0,9%	-0,3%
CY	-	+	0,5%	-0,3%	-1,4%	-0,6%	4,7%	-1,6%
LV	+	+	5,1%	4,1%	-1,8%	2,1%	0,5%	-0,9%
LT	+	-	2,8%	3,8%	-4,7%	-2,0%	2,1%	-0,9%
LU	+	-	4,0%	4,0%	-3,0%	-1,7%	-1,2%	-3,1%
HU	-	-	-0,1%	0,1%	-1,8%	2,0%	0,5%	-0,2%
MT	+	-	1,8%	6,1%	-4,8%	-1,5%	10,9%	1,4%
NL	-	+	-0,6%	-0,1%	-2,1%	-1,7%	-0,8%	-1,6%
AT	-	-	-3,1%	-2,5%	-1,3%	-1,2%	1,1%	-0,1%
PL	-	-	1,9%	1,4%	-2,7%	-3,6%	2,9%	0,2%
PT	+	+	-0,7%	2,1%	-1,0%	-1,2%	-0,2%	-1,7%
RO	+	+	0,4%	1,1%	-4,3%	-5,4%	1,9%	-0,6%
SI	+	+	-0,8%	0,6%	-2,0%	-2,7%	0,7%	-0,4%
SK	+	-	-2,2%	-0,1%	-4,0%	-4,2%	-0,1%	-1,5%
FI	+	+	2,0%	2,3%	-1,7%	-0,3%	-0,2%	-0,7%
SE	-	-	1,3%	-0,6%	-2,5%	-1,4%	-1,0%	-0,9%
UK	+	-	-0,3%	0,7%	-3,0%	-2,9%	-1,9%	-2,1%
Πηγή και εξαγωγή δεδομένων	Eurostat04/2020	Eurostat04/2020	Eurostat04/2020	Eurostat04/2020	Eurostat04/2020	Eurostat04/2020	Eurostat04/2020	Odyssee01/2020

Το σύμβολο «+» χρησιμοποιείται εάν τα κράτη μέλη μείωσαν την κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας και την κατανάλωση τελικής ενέργειας την περίοδο 2005-2018 με ρυθμό υψηλότερο από τον ρυθμό μείωσης που θα απαιτούνταν για την περίοδο 2005-2020 ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι κατανάλωσης πρωτογενούς και τελικής ενέργειας για το 2020. Το σύμβολο «-» χρησιμοποιείται στις άλλες περιπτώσεις. «ΚΤΕ» σημαίνει κατανάλωση τελικής ενέργειας και «ΚΠΕ» σημαίνει κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας.

Πηγή: Eurostat (παλιά μεθοδολογία για τα ενεργειακά ισοζύγια), ΚΚΕρ, Odyssee.

Πίνακας 2: Επισκόπηση των δεικτών⁴⁶

⁴⁶ Έχουν χρησιμοποιηθεί ενεργειακά ισοζύγια της Eurostat με βάση τη μεθοδολογία που χρησιμοποιούνταν μέχρι το 2018, εξαιρουμένων της «παραγωγής θερμότητας από ΣΠΗΘ» και του λόγου «μετατροπής εξόδου της θερμικής ηλεκτροπαραγωγής (συμβατικοί θερμοηλεκτρικοί σταθμοί + πυρηνικοί σταθμοί ηλεκτροπαραγωγής) / καύσιμα που χρησιμοποιούνται».

Κράτος μέλος	Υπηρεσίες		Μεταφορές		Παραγωγή ενέργειας	
	Μέση μεταβολής της έντασης ΚΤΕ 2005-2018 στον τομέα των υπηρεσιών [%]	Μέση μεταβολή της έντασης ΚΤΕ 2005-2018 στον τομέα των μεταφορών [%]	Μεταβολή του ποσοστού αμαξοστοιχιών, υπεραστικών λεωφορείων, λεωφορείων και τρόλεϊ στις επιβατικές μεταφορές το 2017 σε σύγκριση με το 2005 [%]	Μεταβολή του ποσοστού σιδηροδρομικών και εσωτερικών πλωτών μεταφορών στις εμπορευματικές μεταφορές το 2017 σε σύγκριση με το 2005 [%]	Μέση ετήσια μεταβολή της παραγωγής θερμότητας από ΣΠΗΘ 2005-2018 [%]	Μέση ετήσια μεταβολή του λόγου μετατροπής εξόδου της θερμικής ηλεκτροπαραγωγής προς τα καύσιμα που χρησιμοποιούνται 2005-2018 [%]
ΕΕ των 28	5,7%	0,3%	-0,4%	-0,5%	-0,8%	1,7%
BE	-0,5%	0,6%	-2,2%	7,0%	4,1%	2,5%
BG	-0,8%	1,9%	-14,2%	-8,2%	-2,3%	0,9%
CZ	-2,1%	1,2%	1,6%	0,8%	-1,0%	0,6%
DK	-1,4%	0,2%	-2,5%	NA	-1,0%	2,9%
DE	-2,3%	0,4%	0,1%	0,8%	0,0%	2,4%
EE	0,0%	1,3%	-3,5%	NA	3,3%	0,1%
IE	-3,8%	0,3%	-0,5%	NA	NA	3,8%
EL	0,9%	-1,0%	-4,2%	NA	1,3%	2,3%
ES	0,3%	-0,4%	-3,3%	NA	NA	2,0%
FR	-0,6%	0,2%	1,6%	0,6%	-3,5%	0,8%
HR	-0,2%	1,5%	-0,5%	-1,4%	1,1%	4,4%
IT	0,7%	-0,9%	-0,9%	5,4%	1,0%	2,6%
CY	1,0%	0,3%	NA	NA	67,4%	1,6%
LV	-1,8%	1,5%	-7,9%	NA	1,7%	-0,7%
LT	-1,8%	3,7%	-1,4%	-9,9%	-3,9%	9,2%
LU	-0,6%	-0,1%	2,6%	NA	2,2%	7,7%
HU	-5,3%	1,5%	-5,8%	-2,0%	-6,6%	0,4%
MT	-2,6%	3,5%	NA	NA	NA	4,8%
NL	-1,7%	0,0%	2,4%	8,2%	-2,5%	0,5%
AT	-2,9%	0,1%	1,7%	9,8%	2,0%	3,0%
PL	-2,2%	1,7%	-8,9%	-13,5%	-0,9%	0,7%
PT	-1,7%	0,1%	0,7%	NA	3,8%	5,2%
RO	-1,6%	3,3%	-4,2%	0,3%	-4,9%	0,5%
SI	-2,1%	2,6%	-0,8%	NA	0,8%	1,9%
SK	-4,4%	1,6%	-3,6%	-7,8%	-0,6%	0,3%
FI	0,2%	0,6%	0,7%	NA	-0,7%	1,3%
SE	-2,3%	0,0%	2,2%	NA	2,3%	0,7%
UK	-1,4%	-0,2%	2,1%	-1,6%	NA	3,7%
Πηγή και εξαγωγή δεδομένων	Eurostat04/2020	Eurostat04/2020	Συνοπτικό εγχειρίδιο της ΓΔ MOVE 2019	Συνοπτικό εγχειρίδιο της ΓΔ MOVE 2019	Eurostat04/2020	Eurostat04/2020

Πηγή: Eurostat⁴⁷, ΓΔ MOVE, ΚΚΕρ, Odyssee

⁴⁷ Έχουν χρησιμοποιηθεί ενεργειακά ισοζύγια της Eurostat με βάση τη μεθοδολογία που χρησιμοποιούνταν μέχρι το 2018, εξαιρουμένων της «παραγωγής θερμότητας από ΣΠΗΘ» και του λόγου «μετατροπής εξόδου της θερμικής ηλεκτροπαραγωγής (συμβατικοί θερμοηλεκτρικοί σταθμοί + πυρηνικοί σταθμοί ηλεκτροπαραγωγής) / καύσιμα που χρησιμοποιούνται».

Πίνακας 3: Επισκόπηση δηλωθείσας εξοικονόμησης ενέργειας για το 2017 δυνάμει του άρθρου 7 (χιλιάδες ΤΠΠ)

	2017			Πρόοδος ως προς την επίτευξη του στόχου			
	Νέα εξοικονόμηση	Συνολική ετήσια εξοικονόμηση	Σωρευτική εξοικονόμηση την περίοδο 2014-2017	Συνολική σωρευτική εξοικονόμηση που απαιτείται έως το 2020 (στόχος)	Πρόοδος ως προς την τήρηση της απαίτησης συνολικής σωρευτικής εξοικονόμησης έως το 2020	Εκτιμώμενη ετήσια εξοικονόμηση που απαιτείται την περίοδο 2014-2017	Η περίοδος 2014-2017 σε σύγκριση με την εκτιμώμενη ετήσια εξοικονόμηση
BE	286	1 024	2 691	6 911	39 %	2 468	109 %
BG	40	139	318	1 942	16 %	694	46 %
CZ	167	470	1 104	4 565	24 %	1 630	68 %
DK	212	872	2 142	3 841	56 %	1 372	156 %
DE	2 754	5 157	15 217	41 989	36 %	14 996	101 %
EE	92	97	279	610	46 %	218	128 %
IE	90	379	942	2 164	44 %	773	122 %
EL	321	489	881	3 333	26 %	1 190	74 %
ES	436	1 665	4 318	15 979	27 %	5 707	76 %
FR	1 281	4 120	11 038	31 384	35 %	11 209	98 %
HR	9	71	175	1 296	13 %	463	38 %
IT	879	3 183	8 172	25 502	32 %	9 108	90 %
CY	64	69	78	242	32 %	86	91 %
LV	79	245	557	851	65 %	304	183 %
LT	90	135	365	1 004	36 %	359	102 %
LU	10	34	69	515	13 %	184	38 %
HU	122	415	1 156	3 680	31 %	1 314	88 %
MT	5	11	31	67	46 %	24	128 %
NL	668	2 088	5 503	11 512	48 %	4 111	134 %
AT	332	1 071	2 725	5 200	52 %	1 857	147 %
PL	1 039	2 646	5 914	14 818	40 %	5 292	112 %
PT	29	124	329	2 532	13 %	904	36 %
RO	56	421	1 097	5 817	19 %	2 078	53 %
SI	34	134	314	945	33 %	338	93 %
SK	78	369	969	2 284	42 %	816	119 %
FI	561	1 119	3 276	4 213	78 %	1 505	218 %
SE	1 702	1 702	3 218	9 114	35 %	3 255	99 %
UK	966	4 471	13 500	27 859	48 %	9 950	136 %
Σύνολο	12 401	32 720	86 378	230 169	38 %	82 203	105 %

Πηγή: πληροφορίες που υποβλήθηκαν από τα κράτη μέλη και συμπληρώθηκαν από τους υπολογισμούς και τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, όπου απαιτείτο.